

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань правової
політики
Денису МАСЛОВУ**

*Щодо реєстр. № 12105
від 08.10.2024*

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 28 жовтня 2024 року (протокол № 115), розглянув проект Закону України про внесення змін до статті 14 Закону України "Про безоплатну правничу допомогу" щодо гарантування права на безоплатну вторинну правничу допомогу членам сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, реєстр. № 12105 від 08.10.2024, поданий народним депутатом України Фріз І.В. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є усунення правової прогалини та надання законного права на отримання безоплатної вторинної правничої допомоги членами сімей осіб, які в розумінні Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» отримали статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин.

Для досягнення поставленої цілі законопроектом внести зміни до Закону України «Про безоплатну правничу допомогу», відповідно до яких право на безоплатну вторинну правничу допомогу матимуть *члени сімей осіб, які в розумінні Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» отримали статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин, - на всі види правничих послуг, передбачених частиною другою статті 13 цього Закону, на час поки така особа вважається зниклою безвісти за особливих обставин.*

Проект Закону підтримується Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини. На засіданні Комітету основна ідея законопроекту також була підтримана Уповноваженим з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.

Під час обговорення проекту Закону члени Комітету висловили наступні зауваження до його змісту:

1. Законопроектом пропонується надати право на безоплатну правничу допомогу членам сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, *на час, поки така особа вважається зниклою безвісти за особливих обставин.*

Водночас вбачається, що безоплатна правнича допомога повинна обмежуватися не проміжком часу (поки така особа вважається зниклою безвісти за особливих обставин), а предметом правничої допомоги, який має виражатися у захисті саме тих прав, які були порушені у зв'язку зі зникненням особи безвісти за особливих обставин. Захист таких прав може здійснюватись і після втрати особою статусу, зниклої безвісти за особливих обставин (наприклад, право на отримання невивпаченої пенсії у зв'язку з втратою годувальника або право на отримання відомостей про обставини загибелі особи, зниклої безвісти за особливих обставин, місце її поховання тощо). Таким чином, у відповідному положенні законопроекту доцільно виключити формулювання щодо проміжку часу та одночасно встановити обмеження щодо захисту виключно таких прав, які були порушені у зв'язку зі зникненням особи безвісти за особливих обставин.

Важливим уточненням у даному контексті також має бути положення щодо захисту не лише прав членів сімей, а й самих осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, оскільки відповідно до законодавства їхнє майно підлягає захисту до моменту припинення їх розшуку.

2. У проекті Закону пропонується надати право на безоплатну правничу допомогу членам сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. При цьому, у статті 1 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» надано визначення терміну «близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин». Окремого визначення саме «членів сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» зазначений Закон не містить. Таким чином, з метою недопущення прогалин у законодавстві запропоновану у законопроекті термінологію необхідно узгодити із положеннями Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин».

3. Додаючи в Закон України «Про безоплатну правничу допомогу» нову категорію осіб, які матимуть право на безоплатну правничу допомогу, ініціаторами не запропоновані відповідні зміни до частини четвертої статті 14 та частини першої статті 19 зазначеного Закону.

Рахом з тим, враховуючи актуальність основної ідеї законопроекту, беручи до уваги позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, Комітет ухвалив наступне рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до статті 14 Закону України "Про безоплатну правничу допомогу" щодо гарантування права на безоплатну вторинну правничу допомогу членам сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, реєстр. № 12105 від 08.10.2024, поданий народним депутатом України Фріз І.В. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

